

Rapport

Rapport over een gedraging van Bureau Jeugdzorg uit Rotterdam.

Datum: 26 juli 2011

Rapportnummer: 2011/214

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat Bureau Jeugdzorg te Rotterdam (BJZ) hem niet heeft erkend als gesprekspartner, maar hem heeft gediskwalificeerd en in een kwaad daglicht heeft gesteld. Verder klaagt verzoeker erover dat er niets is veranderd na de uitspraak van de Klachtencommissie van BJZ van 19 maart 2010 waarin een aantal van zijn klachten gegrond zijn verklaard.

FEITEN EN BEOORDELING

Algemeen

1. De heer K. (verzoeker) kende mevrouw H. en haar kinderen al langere tijd. Toen het babydochtertje Z van mevrouw H. aan een niet natuurlijke doodsoorzaak overleed, trok mevrouw H. bij de heer K. in omdat zij vanwege het in gang gezette onderzoek van de politie niet terug mocht naar haar woning. Haar zoon Y verbleef een nacht bij de heer K., terwijl dochter X in een opvanghuis verbleef. De heer K. voelde zich erg betrokken bij het welzijn van mevrouw H. en haar kinderen, die beiden bij Bureau Jeugdzorg onder toezicht stonden.
2. Omdat Bureau Jeugdzorg het verblijf van Y bij mevrouw H. en de heer K. niet veilig achtte, ging het op 22 december 2009 over tot een spoeduitplaatsing van Y naar een crisisopvang. Op 29 december 2009 ving de gezinsvoogd tijdens de begrafenis signalen op dat de heer K. en mevrouw H. van plan waren om Y na de begrafenis mee te nemen naar het huis van de heer K. Daarop werd de heer K. na afloop van de begrafenis aangesproken door de teammanager van Bureau Jeugdzorg die werd vergezeld door politie in burger. Op de achtergrond was extra politieversterking aanwezig.
3. Toen X, die op dat moment 13 jaar oud was, aan de gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg te kennen gaf dat zij graag weer bij haar moeder wilde wonen, vond de gezinsvoogd dat onwenselijk. Zij lichtte X vervolgens in over de justitiële antecedenten van de heer K.
4. De heer K. wenste als vertrouwenspersoon van mevrouw H. haar bij te staan bij de ondertoezichtstelling. Bureau Jeugdzorg informeerde de heer K. op 25 februari 2010 echter dat zijn relatie met mevrouw H. hem op geen enkele wijze zeggenschap over haar kinderen gaf. Bureau Jeugdzorg was erop tegen dat de heer K. mevrouw H. vergezelde bij gesprekken bij Bureau Jeugdzorg. Verder liet Bureau Jeugdzorg de rechtbank weten dat het bezwaar had tegen de aanwezigheid van de heer K. bij een zitting van de rechtbank.
5. De heer K. en mevrouw H. waren erg ontevreden over de wijze waarop Bureau Jeugdzorg hen had behandeld en de heer K. diende namens mevrouw H. elf klachten in

bij Bureau Jeugdzorg. Op 19 maart 2010 verklaarde de klachtencommissie de klacht dat Bureau Jeugdzorg de positie van de heer K. niet had geaccepteerd en ervoor had gezorgd dat hij niet aanwezig kon zijn bij een zitting van de rechtbank, gegrond. De juridische dienst van Bureau Jeugdzorg had de klachtencommissie namelijk laten weten dat noch het klachtenreglement noch de wet op de jeugdzorg Bureau Jeugdzorg de mogelijkheid geven een vertrouwenspersoon van een cliënt te weigeren. Bureau Jeugdzorg liet de klachtencommissie weten dat het uiteraard aan de rechtbank is om te besluiten wie aanwezig kan zijn bij een zitting en niet aan Bureau Jeugdzorg. Ook meldde Bureau Jeugdzorg de klachtencommissie dat het in het vervolg wilde investeren in samenwerking met mevrouw H. en de heer K.

6. Op 25 maart 2010 reageerde de directeur van Bureau Jeugdzorg stadsregio Rotterdam op het oordeel van de klachtencommissie. Hij stuurde deze reactie aan mevrouw H., omdat zij belast was met het ouderlijk gezag en officieel de klager was. De directeur meldde dat mevrouw H. vanaf dat moment de gelegenheid zou worden geboden om zich te laten bijstaan door iemand die zij daarvoor aanwees. Mevrouw H. accepteerde de brief van de directeur en meldde de gezinsvoogd vervolgens dat zij reeds in februari 2010 de relatie met de heer K. had verbroken.

Omdat de heer K. niet tevreden was met de wijze van klachtbehandeling door Bureau Jeugdzorg, diende hij op 15 april 2010 een klacht in bij de Nationale ombudsman.

Het niet erkennen als gesprekspartner

7. De heer K. was ontstemd dat Bureau Jeugdzorg hem niet accepteerde als gesprekspartner. Hij was in de periode dat mevrouw H. en haar zoon Y bij hem woonden nauw betrokken bij hun leven en zij vertrouwden hem. Hij vond dat hij het recht had om als vertrouwenspersoon van mevrouw H. betrokken te zijn bij haar gesprekken met Bureau Jeugdzorg.

8. Na de uitspraak van de klachtencommissie ontving de heer K. naar eigen zeggen geen reactie van de directeur van Bureau Jeugdzorg, ondanks de toezegging van Bureau Jeugdzorg om in het vervolg in de relatie met de heer K. te investeren. Mevrouw H. had inmiddels de relatie met de heer K. verbroken en was uit het huis van de heer K. vertrokken. De heer K. was van mening dat Bureau Jeugdzorg haar eerdere belofte om te investeren in een verdere samenwerking met hem niet was nagekomen.

9. Bureau Jeugdzorg verklaarde dat het bereid was geweest om in gesprek te gaan met de heer K. Dat bleek echter niet meer noodzakelijk te zijn, omdat mevrouw H. het contact met de heer K. had verbroken. De klacht was naar mening van Bureau Jeugdzorg afgehandeld door de reactie die de regiodirecteur op 25 maart 2010 aan mevrouw H. gaf en welke door haar geaccepteerd werd. Mevrouw H. gaf volgens Bureau Jeugdzorg daarnaast aan dat ze de heer K. geen toestemming had gegeven om een klacht in te dienen bij de Nationale

ombudsman. Bureau Jeugdzorg was van mening dat de klachten die de heer K. bij de Nationale ombudsman had ingediend om die reden niet meer relevant waren. Wat betreft het vertrouwen van Y in de heer K., stipte Bureau Jeugdzorg aan dat Y maar één nacht bij de heer K. heeft gelogeed.

De politie op de begrafenisdienst

10. De heer K. was ontstemd dat de politie hem tijdens de begrafenis had aangesproken omdat hij bedreigd zou hebben om Y te ontvoeren. Volgens de heer K. had hij alleen maar aan Bureau Jeugdzorg gevraagd of Y oudejaarsavond bij mevrouw H. en hem mocht doorbrengen. De heer K. zou Y niet eens kunnen ontvoeren als hij had gewild, want hij was aan een rolstoel gekluisterd.

11. Volgens Bureau Jeugdzorg heeft de gezinsvoogd in het rouwcentrum signalen over de heer K. ontvangen van de hulpverleners van de crisisopvang waar Y. verbleef. Zij waren ook aanwezig bij het afscheid nemen bij het rouwcentrum. De informatie betrof geen ontvoering, maar het voornemen van de heer K. om Y zonder toestemming van Bureau Jeugdzorg mee te nemen. De gezinsvoogd heeft na deze informatie gebeld met haar teammanager om dit door te geven. De teammanager heeft hierop contact opgenomen met de politie. Na de begrafenis is de heer K. door de teammanager aangesproken op het feit dat deze geen toestemming gaf dat Y. met de heer K. en mevrouw H. mee ging, gezien het feit dat er een beschikking was afgegeven door de kinderrechter om Y. uit huis te plaatsen. De teammanager heeft dit gedaan met ondersteuning van politie in burger.

Beoordeling

12. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat overheidsinstanties burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Overheidsinstanties dienen burgers serieus te nemen in hun wensen. Dat geldt ook voor instanties die overheidstaken verrichten zoals Bureau Jeugdzorg. Indien een gezaghebbende ouder in het kader van een ondertoezichtstelling een vertrouwenspersoon in de arm neemt, dient Bureau Jeugdzorg deze persoon bij het overleg te betrekken voor zover dit niet strijdig is met de belangen van het onder toezicht gestelde kind op of andere wijze de voortgang van de ondertoezichtstelling niet belemmert. De houding van Bureau Jeugdzorg naar deze vertrouwenspersoon dient vrij te zijn van vooroordelen.

13. Met betrekking tot het incident bij de begrafenis, acht de Nationale ombudsman het niet meer dan redelijk dat Bureau Jeugdzorg de contactpersonen van de politie hadden ingelicht over de ontvangen signalen. Het was niet ondenkbaar dat deze wens van de heer K. tijdens of na de begrafenis tot een escalatie zou leiden.

De onderzochte gedraging is op dit punt dan ook behoorlijk.

14. Bureau Jeugdzorg heeft de heer K. na de uitspraak van de klachtencommissie niet verder geïnformeerd over de voortgang van de begeleiding rond de kinderen. De relatie van de heer K. en mevrouw H. was immers beëindigd. Het verder informeren van de heer K. over de voortgang rond het gezin van mevrouw H. was naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet alleen niet noodzakelijk meer, maar het zou ook inbreuk maken op de privacy van het gezin. Omdat hij wel belanghebbende bij de klacht was en ook namens mevrouw H. de klacht had ingediend, was het wel correct geweest als de directeur van Bureau Jeugdzorg hem zijn reactie op de uitspraak van de klachtencommissie had gestuurd en hem had medegedeeld dat Bureau Jeugdzorg hem in het vervolg niet meer zou informeren omdat hij niet meer als vertrouwenspersoon van mevrouw H. gold. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het niet correct was van Bureau Jeugdzorg om hem in het geheel niet meer te informeren over de afronding van de klachtenprocedure.

De gedraging is op dit punt dan ook niet behoorlijk.

Justitiële antecedenten

15. De heer K. begreep niet dat de gezinsvoogd aan X, de oudste dochter van mevrouw H., had verteld dat de heer K. antecedenten bij politie en justitie had. De heer K. vond dit onnodig en kwetsend.

16. Bureau Jeugdzorg beaamde dat de gezinsvoogd X had geïnformeerd over de antecedenten bij politie en justitie van de heer K. Bureau Jeugdzorg had deze informatie eerder ontvangen van de politie. X woonde in een opvanghuis en had net wat meer rust en stabiliteit in haar leven nadat de vriend van mevrouw H. grensoverschrijdend seksueel gedrag naar X toe had getoond. Zij wilde echter graag weer terugkeren bij haar moeder, die inmiddels bij de heer K. inwoonde. Bureau Jeugdzorg zag dit niet als wenselijk voor de veiligheid van X. De gezinsvoogd wilde haar op duidelijke wijze uitleggen waarom zij beter niet bij haar moeder kon gaan wonen. Vanwege de problematische jeugd van X en de dood van Z, achtte Bureau Jeugdzorg het van groot belang om X te beschermen tegen risicovolle situaties. De gezinsvoogd koos er daarbij voor om X te vertellen over de antecedenten van de heer K.

Beoordeling

17. De overheid dient de persoonlijke levenssfeer van haar burgers te eerbiedigen. Dat betekent onder meer dat een overheidsinstantie de informatie die zij over een burger bezit niet zonder meer aan derden (zoals andere burgers of bedrijven, of een andere overheidsinstantie of andere ambtenaren) kan overdragen. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is neergelegd in artikel 10 van de Grondwet en in verdragen, zoals in artikel 8 van het Europees Verdrag ter bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM). Daarin is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op

respect voor zijn privéleven moet zijn voorzien bij wet en noodzakelijk moet zijn in een democratische samenleving. Het verstrekken van strafvorderlijke gegevens is te beschouwen als zo'n inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en behoeft dus een wettelijke grondslag.

18. Bij het beoordelen van de vraag of informatie kan worden verstrekt, zijn volgens de Aanwijzing Wjsg (Wet Justitiële en Strafvorderlijke Gegevens) de beginselen van noodzakelijkheid, proportionaliteit, evenredigheid en subsidiariteit nauw met elkaar verweven. Indien het doel van verzoekster op een andere, minder inbreuk op de privacy makende manier dan verstrekking van strafvorderlijke gegevens door het Openbaar Ministerie door verzoeker kan worden bereikt, blijft verstrekking achterwege (subsidiariteit). Verstrekking van informatie die niet nodig is voor het nastreven van één van de in artikel 39f Wjsg genoemde doelen, dient volgens de Aanwijzing Wjsg te allen tijde achterwege te blijven (noodzakelijkheids criterium). Hoewel de Wjsg van toepassing is op het Openbaar Ministerie, acht de Nationale ombudsman de bovenstaande beginselen ook van belang voor de afweging die Bureau Jeugdzorg dient te maken wanneer het overweegt om strafvorderlijke gegevens van een persoon op welke wijze dan ook openbaar te maken.

19. Uit het onderzoek komt niet naar voren dat Bureau Jeugdzorg daadwerkelijk deze afweging gemaakt heeft. Bureau Jeugdzorg heeft het benoemen van deze gegevens noodzakelijk geacht in het belang van de veiligheid van X; het recht op privacy van de heer K. was daar voor Bureau Jeugdzorg aan ondergeschikt. Bureau Jeugdzorg had ervoor kunnen kiezen om de strafvorderlijke gegevens van de heer K. buiten beschouwing te laten en het betoog kunnen baseren op de moeilijke periode die X en het gezin van mevrouw H. hadden doorgemaakt, de onduidelijke situatie bij de heer K. thuis en de noodzaak voor X om in het belang van haar veiligheid en ontwikkeling in het opvanghuis te verblijven. De justitiële contacten van de heer K. waren niet de belangrijkste reden waarom Bureau Jeugdzorg een verder verblijf van X in het opvanghuis noodzakelijk achtte. Het verstrekken van de strafvorderlijke gegevens door Bureau Jeugdzorg aan X, de dertienjarige dochter van mevrouw H., maakte onnodig inbreuk op de privacy van de heer K. Door deze gegevens te verstrekken, heeft Bureau Jeugdzorg gehandeld in strijd met het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de heer K.

De gedraging is op dit punt dan ook niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van Bureau Jeugdzorg te Rotterdam, is niet gegrond ten aanzien van het informeren van de politie over de signalen die het over de heer K. had ontvangen op de ochtend van de begrafenis.

De klacht over het informeren van de dochter van mevrouw H. over de justitiële antecedenten van de heer K., is gegrond wegens strijd met het recht op eerbiediging van

de persoonlijke levenssfeer.

De klacht over het niet informeren van de heer K. naar aanleiding van de uitspraak van de klachtencommissie, is gegrond wegens strijd met het vereiste van correcte bejegening.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft Bureau Jeugdzorg te Rotterdam in overweging om zeer terughoudend om te gaan met privacygevoelige gegevens van burgers en deze alleen aan derden te verstrekken wanneer het belang van verstrekking urgent is en geen alternatieve handelswijze voorhanden is.

Onderzoek

Op 15 april 2010 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer K. te Spijkenisse, met een klacht over gedragingen van Bureau Jeugdzorg Rotterdam.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van de Stichting Bureau Jeugdzorg, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de Stichting Bureau Jeugdzorg verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van Bureau Jeugdzorg gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. verzoekschrift van verzoeker van 23 april 2010;
2. standpunt van Bureau Jeugdzorg met bijlagen van 28 juni 2010;
3. standpunt van verzoeker van 19 augustus 2010;
4. telefonisch gesprek met de teamleider van Bureau Jeugdzorg te Rotterdam op 8 november 2010.

Achtergrond

Wet op de Jeugdzorg

Artikel 57 lid 1 en 2

1. Gedeputeerde staten dragen er zorg voor dat cliënten van het door stichting in stand gehouden bureau jeugdzorg en van de zorgaanbieders een beroep kunnen doen op een vertrouwenspersoon.

2. De stichting en de zorgaanbieders stellen vertrouwenspersonen, werkzaam bij de rechtspersoon, bedoeld in art. 41, 4e lid, in de gelegenheid hun taak uit te oefenen.

8

2010.06210

de Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

de Nationale ombudsman